

Vypravit se z Prahy za zlatem je poměrně snadné. Nejvýznamnější zlatý revír v českých zemích jílovsko leží od hlavního města nějakých pětadvacet kilometrů. Tak jsme se v těch svátečních dnech mezi vánoci a novým rokem do Jílového vypravili. Zlato se tady rýžuje a dobývá více jak dva tisíce let a tak kam vkročíte, na co pohlédnete více či méně nějak se zlatem souvisí.

Nás jako Pražáky asi bude zajímat souvislost jílovského zlata a našeho hlavního města. Moc se o tom dnes nemluví ale jílovské zlato měnilo tvář středověké Prahy zásadně. Ovlivnila to v 14.století vysoká výtěžnost zdejších zlatých dolů a osobnost jež měla vizi změnit provinční Prahu v moderní evropské město. Asi to napadne každého, byl to Karel IV. Výstavba Nového města pražského, Karlova mostu a dalších náročných projektů si vyžadovala vysoké náklady. Je velká škoda že i naši dnešní „vládci“ nemají kromě voličských hlasů a snění také pro Prahu nějakou vizi. Na „nového Karla“ si budeme muset asi počkat.

Z Prahy nás autobus dovezl do centra jílovského dění, na náměstí které se rozvíjelo spolu s nárůstem těžby toho vzácného nerostu. Vše tady začalo ve 12.století hornickou osadou, o století později stavbou gotického kostela zasvěceného svatému Vojtěchu, významné církevní osobnosti. Ten se stal ochráncem zdejších horníků, kteří ve středověku pracovali v těžko představitelných podmínkách. Bez modlitby nesfárali pod zem nikdy.

Se zlatem souvisí i další významná stavba před níž se rozhlížíme po náměstí. Radniční věž, přestavěná z obranné tvrze právě v době vysokých výnosů z těžby zlata. Zdobí ji mimo jiné freska svatého Floriána ochránce před požáry. To byl tehdy v tom 14.století hodně důležitý svatý. Město bylo postaveno převážně ze dřeva a požáry strašily horníky při té jejich dřině nejméně tak jako další nepřítel spodní voda.

Třetí významná stavba ohraničující náměstí z východní strany je bývalý dům Mince z r.1356. Vlastně nejstarší dům v Jílovém. Jeho historie je průvodcem dalšími staletími. Za Karla IV. byl dům Mince důležitým Královským horním úřadem, řešily se zde daně, odevzdávalo i vykupovalo a prodávalo zlato. Měly se zde dokonce razit první zlaté dukáty. Po útlumu těžby se měnil účel i vlastníci. Jedním z nich byl i nám dobře známý dvorní alchymista Rudolfa II. magistr Edvard Kelly.

Dnes je dům Mince Regionální muzeum zlata, to bylo založeno již v roce 1891. Jeho návštěva je vlastně první částí našeho dnešního výletu. Dali jsme si na to hodinku s tím že je to vlastně spíše taková ochutnávka toho co muzeum nabízí.

Myslím že pro mnohé z nás bylo velkým překvapením, co tento historický areál skrývá, k tomu ještě krásně vánočně vyzdoben. Bez váhání lze cestu do Jílového doporučit jen pro návštěvu tohoto muzea. Půlhodinka cesty a pro seniory vstupné 30 korun. Stojí to zato.

Tak alespoň velmi stručně z naší návštěvy. Rozhlédli jsme se po dvorním traktu a v jeho nejnižší části na nás čekala paní průvodkyně s úvodním slovem k výstavě „Odcházení otce vlasti“. Karel IV. na rekonstruovaném úmrtním loži a opravdu jedinečné repliky korunovačních klenotů. Letos je 640. výročí velkolepého pohřbu Karla IV, proto tato zajímavá expozice.

Koruna v popředí je podle ryzosti a dalších znaků vyrobena ze zlata jílovského regionu

Vše je zarámováno do části souboru portrétů Vladimíra Pecnara „Králové a knížata zemí českých“, rozhodně stojí za zhlédnutí.

Historické prostory muzea nabízí hned několik menších výstav. Třeba trempink v českých zemích, muzeum připomíná i Petra Brandla vynikajícího českého malíře, představitele vrcholného baroka. Ten sem do Jílového patří, vždyť byl spolumajitelem jednoho z jílovských zlatých dolů v době kdy podnikáním se zlatem se snažil zbavit svých nikdy nekončících dluhů. Je to smutná historie vynikajícího a velmi dobře placeného umělce. Pěkně to řekla paní průvodkyně „lehko nabyt, lehko pozbyt“, pro dluhy byl několikrát vězněn, nakonec zemřel v chudobě.

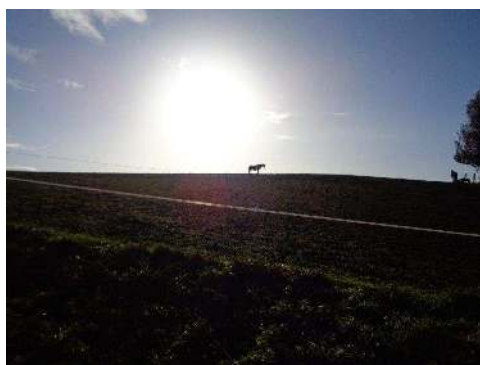
Hlavní výstavní téma je samozřejmě historie a vůbec vše kolem zlata. Moc zajímavá expozice ukazuje podmínky v jakých se původně těžilo až po 20.století. Pro kroniku alespoň to že Jílové nebylo jen tak pro nic za nic jmenováno Karlem IV. Královským městem zlatohorním. Vytěžily se zde tuny zlata, výjimečné vysoké ryzosti a ne jen to, na jílovsku byla i výjimečná skladba ostatních hornin při těžbě zlata, vyskytovalo se zde až neuvěřitelných sedmdesát dalších minerálů.

Sochy Olbrama Zoubka na nádvoří zalitém ranním sluncem zajímavě kontrastují s historickými budovami muzea. Se sluncem v zádech je na společné fotce také její autor, trochu připomíná negativ.

Po hodině opouštíme muzeum abychom se vydali na cestu. Naším dalším cílem je rozhlédnout se po okolí města ovlivněném těžbou zlata v minulosti a vůbec podívat se kde je možné ještě dnes navštívit štoly zlatých dolů jejichž části nabízí regionální jílovské muzeum k prohlídkám (mimořádně dosti náročným) s průvodcem pro veřejnost. Nejlepší je dojít na rozhledová místa Boží skálu (413m/nm) a bludné kameny.

Cestou od muzea se našim fotografkám daří neuvěřitelné snímky proti vycházejícímu slunci

Táhlým stoupáním se dostáváme na vrchol k Boží skále – Jílové nám leží u nohou

Na Boží skálu jsou to od muzea necelé dva kilometry. Za tohoto na konec prosince krásného počasí je odtud neskutečný výhled. A opět, i když to na první pohled vidět není, těžba zlata ovlivnila zdejší přírodu zásadně. Vždyť z podzemí se vyvezly tisíce tun materiálu na povrch. Čas to všechno zahladil, ale kdo chce, stopy těžby odhalí bez problému.

Výhled z Boží skály nabízí panorama města Jílové a kopec Pepř s rozhlednou a obcí Studené. Pepř byl také název jedné z šachet zlatých dolů. Nás ale zajímají ty veřejnosti přístupné. Jsou hned pod kopcem na jižních svazích Pepře. Jsou to šachty sv. Josef a sv. Antonín Paduánský. Ostatně z těch více než pětiset zdejších šachet nebylo pojmenování po církevních světcích žádnou výjimkou. Těžilo se zde v hloubkách 200 – 300m, horníci se dostávali až šedesát metrů pod úroveň nedaleké Sázavy, voda zde představovala velké nebezpečí.

Rozcestník bludné kameny, protější jižní svah je vrch Pepř, těžiště zdejší důlní činnosti

Vyhlídka od bludných kamenů nabízí i jiný pohled. Jen se otočit. Na jihovýchod nekonečné Hornopožárské lesy, končící při dobré viditelnosti věžičkou zámku Konopiště. Hned vedlejší kopec se jmenuje Halíře a pod ním další šachta přístupná veřejnosti. Co ten název znamená lze jen domýšlet, s těžbou zlata to ale souvisí jistě.

Za našimi zády jsou ještě zbytky jednoho z nejbohatších dolů, dolu Rotlev. Rod Rotlevů si z jeho výnosů postavil v Praze jeden z nejhonosnějších domů. Ten později věnoval panovníkovi pro zřízení univerzity. Je to dnešní Karolinum.

To však není jediná zajímavost dolu Rotlev. Ten patří ke třem dolům kde se těžilo zlato na jílovsku naposledy. Bylo to vlastně nedávno, v letech 1958 – 1968. Za těch deset let se vytěžila 1 tuna a 133kg zlata. Ovšem, na to bylo potřeba vytěžít 420 tisíc tun horniny. Těžba se již dávno nevyplácela a navíc byla i ekologicky problematická a tak v roce 1968 byla ukončena. Tím také končí naše setkání se zlatem na jílovsku.

Nekončí ale náš výlet, jsme vlastně těsně za jeho polovinou. Čeká nás sestup z jílovských vyhlídek do Borku. Napřed pozvolný s rozhledy do krajiny, potom strmou cestou středem chatové osady.

Když to šlo nahoru musí to jít i dolů - máme to půlhodinku k vlaku

I tady se dají najít zajímavé partie, nejrůznější typy chat a chatiček ve strmém svahu, mají tu i památnou lípu, starý státem chráněný strom, nebo co říkáte této romantické idylce? Že je to snímek z léta? Ale kdež, Jiřina jej pořídila dnes, 28. prosince, takový je to den.

Prudký svah jsme bez úrazu sešli, překročili po můstku Chotouňský potok (právě tady se kdysi rýžovalo zlato), podešli krátký viadukt čerčanské dráhy a obcí Borek jsme se vydali k nádraží. Jmenuje se Jílové u Prahy leží ale v obci Kabáty, navíc o jeho pojmenování se bojovalo s městečkem Kamenný přívod které leží na dohled od kolejí. Zvítězil zřejmě ten vytrvalejší.

Na pěkně upravené a modernizované nádraží jsme přišli jen pár minut před příjezdem vlaku. Zbýl ještě čas na pár zajímavostí k této železnici. Říká se jí posázavský pacifik, vymysleli to trempové stejně jako druhý název Praha – Dobříš – Paříž pro odbočku na Bojov a Dobříš. Náročná trať vedená skalami po březích Vltavy a Sázavy vznikla po roce 1882 z krátké tratě Nusle – Branický pivovar. Do Jílového byla hotova již v roce 1900. Na trati bylo nutné prorazit tunely, postavit viadukty, udělat nespočet průrazů ve skalách. Zasloužili se i italští mostní inženýři a dělníci.

Vlak je tady přesně na čas i když vlak je skutečně neuvěřitelně honosný název. Přijel jeden mini vagon alespoň 100 let starý, interiér vytopený tak na 40 stupňů, jen tak tak jsme si sedli. Do Prahy nás ale dovezl v pořádku.

V Jílovém u Prahy 28. prosince 2018.

Výlet připravil a kroniku napsal Mirek Bernát

Fotografie pro kroniku pořídily Jiřina Žipková, Vendula Bukalová, Milena Krejčová

Tak jsme na konci posledního výletu roku 2018. Krásné slunečné počasí, parta příjemných lidí a trochu toho zdraví, co víc si přát i do toho nastávajícího roku 2019.

